

Õiguskantsler

Teie 23.10.2015 nr

Meie 10.11.2015 nr 6-1/151340/1504992

Pensioni arestimine täitemenetluses

Austatud []

Tõstasite küsimused pensioni arestimise võimaluse ja Sotsiaalkindlustusameti tegevuse põhiseaduspärasusest täitemenetluse läbiviimisel.

Leian, et:

- täitemenetluses võib arestida teatud pensioniosa, kui inimesele jäetakse seejuures alles elatusmiinimum, ning
- see, et täitemenetluse võlgniku varalist seisundit hindab ainult kohtutäitur, mitte nt pensionit arestiv Sotsiaalkindlustusamet, on õiguspärane.

[Riikliku pensionikindlustuse seaduse](#) § 47, mis lubab arestida osa pensionist, tuleb kohaldada koos [täitemenetluse seadustiku](#) § 132 lõikega 1: „Sissetulekut ei arestita, kui see ei ületa ühe kuu eest ettenähtud palga alammäära suurust [---].“ Sellisel kujul on pensioni arestimist võimaldav norm Põhiseadusega kooskõlas, kuna võimaldab arvestada konkreetse juhtumi erisusi ja vajadusi.

Nõustun, et täitemenetlus peab arvestama võlgniku majanduslikku võimekust ega tohi tõugata vaesusesse. Seda kõike täitemenetluse seadustik võimaldab, kui kohtutäiturini jõuab õigeaegselt vajalik teave.

Ainult kohtutäituril on õigus ja kohustus välja selgitada, millised erinevad regulaarsed laekumised moodustavad võlgniku kogusissetuleku. Pensioni saab jätta arestimata siis, kui kohtutäitur näeb, et kogusissetulek ei ületa palga alammäära. Kui see nii ei ole, pensioni arestida ei tohi, vaid nõue tuleb täita võlgniku muu vara arvel. Aga ka sellisel juhul peab kohtutäitur arvestama inimese toimetulekuga (vt TMS § 66). Viimane ei luba arestida ega müüa nt asju, mis on hädavajalikud olmevajaduste rahuldamiseks.

Võlgniku jaoks soodsa otsuse tegemiseks vajalik info tuleb esitada võlgnikul. See kohustus on kirjas kohtutäituri saadetud täitelehel:¹ „Võlgnikul on kohustus esimesel võimalusel teavitada kohtutäiturit tema ülalpidamisel olevatest isikutest või muudest olulistest asjaoludest, mis võivad

¹Justiitsministri 15. detsembri 2009. a määruse nr 42 "Kohtutäiturimäärustik" lisa 1.

mõjutada täitemenetluse läbiviimist, eelkõige info mittearestitava sissetuleku kohta. Mittearestitavate sissetulekute loetelu on «Täitemenetluse seadustiku» §-s 131.“

Kui kohtutäitur teeb otsuse kas sissetulek arestida, vara müüa või muul viisil nõue täita, siis on see täitmiseks kohustuslik kõikidele, sh pangale ja Sotsiaalkindlustusametile. Täitemenetlus on formaliseeritud menetlus, mille eesmärgiks on nõude kiire ja tegelik täitmine. Selle saavutamiseks ongi loodud piirang, mille kohaselt saab võlgniku majanduslikku olukorda arvestada ainult kohtutäitur.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Helen Kranich 693 8446
Helen.Kranich@oiguskantsler.ee